REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Podpisnik:Miha Lobnik
Izdajatelj certifikata:Republika Slovenija
Serijska št. certifikata:5c 9c 18 4a 00 00 00 00
Datum poteka certifikata:10.03.2026
Datum in čas podpisa:13:16, 04.02.2022
Referenčna številka:050-28/2020/25

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 01 473 55 51
E: gp@zagovornik-rs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Štukljeva cesta 44
1000 Ljubljana
E: gp.mddsz@gov.si

Številka: 050-28/2020/25
Datum: 2. 2. 2022

Zadeva: **Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede petega odstavka 100. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) – Dodatek za pomoč in postrežbo za mladoletne otroke s posebnimi potrebami**

Spoštovani,

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je prejel pobudo za izvedbo ocene diskriminatornosti ureditve pravice do dodatka za pomoč in postrežbo (v nadaljevanju: DPP), kot ga predvideva Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Zagovornik je izvedel oceno diskriminatornosti določbe petega odstavka 100. člena ZPIZ-2, ki določa, da imajo pravico do DPP tudi slepe osebe, ki so zdravstveno zavarovane po drugem zavarovancu ali upokojencu. To pa so lahko tudi otroci zavarovancev ali upokojencev – torej slepe osebe pred dopolnjenim 18. letom starosti.

Otroci z invalidnostmi oz. natančneje njihovi starši so lahko upravičeni do dodatka za nego otroka po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1), zgolj slepi otroci pa so lahko poleg tega upravičeni tudi do DPP. Zagovornik je v oceni št. 050-28/2020/24 z dne 31. 1. 2022 ocenil, da je ureditev diskriminatorna do vseh videčih mladoletnih oseb, ki so zdravstveno zavarovane po drugih zavarovancih zavoda ali upokojencih in ki prav tako kot slepe osebe potrebujejo za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb pomoč druge osebe ter bi zato morale bile upravičene do DPP oz. druge primerljive pravice. Primerjava potreb ene in druge skupine otrok ter stroškov za njihovo zadovoljevanje kaže na neutemeljeno izključevanje videčih otrok zavarovancev po navedeni določbi iz upravičenosti do DPP. Pri upravičenosti do primernih prilagoditev je namreč potrebno izhajati iz konkretnih potreb, ki jih imajo posamezniki z invalidnostmi zaradi svoje diagnoze in ne izključno iz diagnoze same.

Zagovornik skladno s svojo pristojnostjo po drugi alineji 21. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti priporoča, da zakonodajalcu predlaga takšno pravno ureditev, ki bo vsem mladoletnim otrokom s posebnimi potrebami, ki potrebujejo pomoč druge oz. tretje osebe za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb, oz. njihovim staršem ali skrbnikom omogočila upravičenost do dodatka za pomoč in postrežbo oz. do ustrezno povišanega dodatka za nego otroka.

Tega priporočila in pripadajoče ocene diskriminatornosti predpisa v nobenem primeru ni mogoče razlagati na način, naj se DPP po navedeni določbi odvzame vsem otrokom z invalidnostmi. Finančna pomoč otrokom z invalidnostmi oz. njihovim družinam zanje je nujno potrebna. Ureditev je potrebno dopolniti in razširiti v okviru ustavno zagotovljenega varstva oseb z invalidnostmi ter posebnega varstva otrok.

Vljudno vas naprošamo, da nas v 30 dneh od prejema tega dopisa obvestite o upoštevanju priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Priloga:
- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika k priporočilu št. 050-28/2020/25

Poslano:
- naslovniku (elektronsko)
- zbirka dok. gradiva

V vednost:
- Urad Predsednika republike (po e-pošti: gp.uprs@predsednik.si)
- Državni zbor (po e-pošti: gp@dz-rs.si)
- Državni svet (po e-pošti: gp@ds-rs.si)
- Varuh človekovih pravic (po e-pošti: info@varuh-rs.si)

UTEMELJITEV STROKOVNE SLUŽBE ZAGOVORNIKA K PRIPOROČILU ŠT. 050-28/2020/25

Zagovornik skladno s svojo pristojnostjo po drugi alineji 21. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti priporoča, da zakonodajalcu predlaga takšno pravno ureditev, ki bo vsem mladoletnim otrokom s posebnimi potrebami, ki potrebujejo pomoč druge oz. tretje osebe za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb, oz. njihovim staršem ali skrbnikom omogočila upravičenost do dodatka za pomoč in postrežbo oz. do ustrezno povišanega dodatka za nego otroka.

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je prejel pobudo za izvedbo ocene diskriminatornosti ureditve pravice do dodatka za pomoč in postrežbo (v nadaljevanju: DPP), kot ga predvideva Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju[1] (v nadaljevanju: ZPIZ-2).

V dopisu je pobudnica navedla, da v njenem društvu že več let opozarjajo na diskriminatorno ureditev pravice do DPP. Ta naj bi do 18. leta starosti pripadal zgolj slepim in slabovidnim[2] otrokom ter mladostnikom. Otroci s posebnimi potrebami, ki so zaradi svoje oviranosti prav tako odvisni od tuje pomoči za opravljanje večine ali vseh osnovnih življenjskih potreb (hranjenje, pitje, oblačenje, nega…) in imajo podobne ali pa celo večje težave, pa naj pravice do DPP pred dopolnjenim 18. letom starosti ne bi imeli – ker niso slepi. Ko pa ti otroci dosežejo starost 18 let, jim ta pravica pripada po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov[3] (v nadaljevanju: ZSVI). Pobudnica je opozorila, da naj bi se na tak način ustvarila privilegirana in deprivilegirana skupina oseb s posebnimi potrebami. To pa je, kot je še poudarila pobudnica, za pravno in socialno državo nedopustno, saj naj bi se tako kršila načela enakosti, pravičnosti in spoštovanja temeljnih človekovih pravic.

V konkretnem primeru je torej sporen peti odstavek 100. člena ZPIZ-2, ki določa, da imajo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo tudi slepe osebe, ki so zdravstveno zavarovane po drugem zavarovancu zavoda[4] ali upokojencu. To pa so potemtakem lahko tudi otroci zavarovancev pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali upokojencev – torej slepe osebe pred dopolnjenim 18. letom starosti. Ker ZPIZ-2 v petem odstavku 100. člena (v povezavi s 14. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju[5]) predvideva DPP samo za slepe otroke, ki so zdravstveno zavarovani (kot družinski člani) po staršu, ki je zavarovanec po ZPIZ-2, tako evidentno iz upravičenosti do DPP iz tega naslova izključuje ostale otroke s posebnimi potrebami, ki so prav tako zdravstveno zavarovani kot družinski člani po starših, ki so zavarovanci po ZPIZ-2.

V obravnavani zadevi je Zagovornik ocenjeval, ali določba petega odstavka 100. člena ZPIZ-2 pomeni diskriminatorno izključevanje otrok s posebnimi potrebami, ki niso slepi, iz upravičenosti do DPP, čeprav zaradi svojih oviranosti, ki so posledica njihove invalidnosti, (tako kot slepi) potrebujejo posebno nego in pomoč. Zagovornik je v ta namen preučil zakonodajo s področja invalidnosti (in dela), ki zadeva upravičenost do dodatkov za tujo nego in pomoč – pred in po 18. letu starosti oseb z invalidnostmi, s poudarkom na otrocih z invalidnostmi.

[1] Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 46/13 - ZIPRS1314-A, 63/13 - ZIUPTDSV, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415, 111/13 - ZMEPIZ-1, 44/14, 85/14 - ZUJF-B, 95/14 - ZIUPTDSV-A, 97/14 - ZMEPIZ-1A, 95/14 - ZIPRS1415-C, 95/14 - ZUPPJS15, 95/14 - ZUJF-C, 31/15 - ZISDU-3, 90/15 - ZIUPTD, 90/15 - ZUPPJS16, 96/15 - ZIPRS1617, 102/15, 42/16 - odl. US, 80/16 - ZIPRS1718, 88/16 - ZUPPJS17, 40/17, 23/17, 75/17 - ZIUPTD-A, 65/17, 71/17 - ZIPRS1819, 28/19, 75/19 - ZIPRS2021, 75/19 - ZUPPJS2021, 75/19, 36/20 - ZIUJP, 49/20 - ZIUZEOP, 61/20 - ZIUZEOP-A, 139/20 - ZUPPJS2021-A, 139/20, 174/20 - ZIPRS2122, 189/20 - ZFRO, 15/21 - ZDUOP, 51/21, 74/21 - ZIPRS2122-A, 121/21, 162/21, 187/21 - ZIPRS2223, 10/22.

[2] Glede slabovidnih otrok zavarovancev oz. upokojencev je pobudnica zmotno predstavila, da naj bi bili po sporni določbi petega odstavka 100. člena ZPIZ-2 tudi oni upravičeni do DPP.

[3] Zakon o socialnem vključevanju invalidov (ZSVI), Uradni list RS, št. 30/18, 46/19, 206/21 – ZDUPŠOP.

[4] Gre za Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (krajše ZPIZ) – glej drugi odstavek 5. člena ZPIZ-2. Upravičenec po 5. členu ZPIZ-2 je torej zdravstveno zavarovan po osebi, ki je pokojninsko oz. invalidsko zavarovana (»zavarovanec zavoda«) ali že upokojena (torej upravičenka do koriščenja pokojnine kot posebne pravice po ZPIZ-2).

[5] Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 91/07, 71/08 - skl. US, 76/08, 62/10 - ZUPJS, 87/11, 40/11 - ZUPJS-A, 40/12 - ZUJF, 21/13 - ZUTD-A, 63/13 - ZIUPTDSV, 91/13, 99/13 - ZUPJS-C, 99/13 - ZSVarPre-C, 111/13 - ZMEPIZ-1, 95/14 - ZIUPTDSV-A, 95/14 - ZUJF-C, 47/15 - ZZSDT, 90/15 - ZIJZ-1, 90/15 - ZIUPTD, 61/17 - ZUPŠ, 64/17 - ZZDej-K, 75/17 - ZIUPTD-A, 36/19, 49/20 - ZIUZEOP, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 - ZIUOPDVE, 203/20 - ZIUPOPDVE, 189/20 - ZFRO, 15/21 - ZDUOP, 51/21, 112/21 - ZNUPZ, 206/21 – ZDUPŠOP.

Status otroka s posebnimi potrebami določa Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami[6] (v nadaljevanju: ZUOPP-1). Člen 2 ZUOPP-1 določa, da so otroci s posebnimi potrebami otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja. Niso torej vsi otroci tisti, ki potrebujejo z ozirom na svoje posebne potrebe posebno nego in varstvo oz. pomoč druge osebe (do polnoletnosti predvsem njihovega starša ali skrbnika) za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb. Nekateri pa takšno pomoč nujno potrebujejo. Poleg slepih (in slabovidnih) so to še drugi otroci, katerih (predstavljene) posebne motnje oz. ovire, ki so večinoma trajne (vezane na zdravstveno stanje otroka), njim samim onemogočajo, da bi svoje osnovne življenjske potrebe opravljali sami oz. se jih naučili opravljati (če bi jih zmogli). V tem smislu Zagovornik te otroke s posebnimi potrebami skupaj s slepimi in slabovidnimi imenuje otroke z invalidnostmi.

Pred 18. letom starosti je za otroka, ki potrebuje tujo nego in pomoč oz. posebno nego in varstvo, predviden dodatek za nego otroka (v nadaljevanju: DNO), do katerega je upravičen eden od staršev otroka, kakor to ureja Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih[7] (v nadaljevanju: ZSDP-1) v členih od 79 do 82. Pri tem za otroka zakon predvideva dodatek v višini dveh ločenih zneskov: 100 EUR (oz. zdaj 102,40 EUR) ali 200 EUR (oz. zdaj 204,80 EUR).[8] Do nižjega zneska je upravičen starš otroka, ki sicer potrebuje posebno nego in varstvo, a nima težke ali težje motnje v duševnem razvoju, ni težko ali težje gibalno oviran oz. nima hude bolezni. Do višjega zneska pa je upravičen starš otroka s težko ali funkcionalno težko motnjo v duševnem razvoju, otroka s težko ali funkcionalno težko gibalno oviranostjo in otroka z določeno boleznijo iz seznama hudih bolezni, ki ga določi minister na predlog pediatrične klinike. Pravica do tega dodatka staršu pripada za otroka do dopolnjenega 18. leta starosti, po 18. letu starosti pa, če ima otrok status učenca, dijaka, vajenca ali študenta, vendar najdlje do njegovega 26. leta starosti.

Poleg DNO zakonodaja za ozko skupino otrok z invalidnostmi, tj. slepe otroke, predvideva tudi pravico do DPP. Zato družini, ki imata ena slepega otroka, druga otroka z drugo diagnozo invalidnosti, ki ni slep – pri čemer oba potrebujeta pomoč druge oz. tretje osebe za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb – posledično prejmeta različni višini finančne pomoči s strani države.

Ob veljavni ureditvi petega odstavka 100. člena ZPIZ-2, po katerem so slepi otroci upravičeni do DPP, so obenem starši teh otrok upravičeni tudi do DNO (po ZSDP-1) – predvidoma za nižji znesek 100 EUR (če ne gre za otroka s težko duševno motnjo, težko gibalno oviranega ali hudo bolnega otroka). DPP za slepo osebo znaša 300 EUR (kot po prvem odstavku 103. člena ZPIZ-2 velja za osebo, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb). Tako za kritje stroškov, ki jih ima družina pri preživljanju in negi ter tudi za pomoč in postrežbo slepega otroka, prejme mesečno 400 EUR. Starši otroka, ki zaradi svoje invalidnosti prav tako potrebuje posebno nego in varstvo, vendar pa ta otrok ni slep, prejmejo zgolj 100 EUR oz. največ 200 EUR DNO (višji znesek je za otroka s težko duševno motnjo, težko gibalno oviranega ali hudo bolnega otroka).

Zagovornik je skrb za otroke s posebnimi potrebami preučeval skozi optiko instituta primerne prilagoditve. Primerne prilagoditve določa Zakon o izenačevanju možnosti invalidov[9] (ZIMI). V skladu s tretjim odstavkom primerne prilagoditve pomenijo potrebne zakonodajne, upravne in druge ukrepe, ki ne nalagajo nesorazmernega bremena, kadar so v posameznem primeru potrebni, da se invalidom na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje pravic in svoboščin. Primerne prilagoditve pomenijo način preprečevanja posredne diskriminacije oseb z invalidnostmi – torej tudi otrok s posebnimi potrebami. Gre za zagotavljanje varstva oseb z invalidnostmi skladno s prvim odstavkom 52. člena Ustave RS. Zakonska ureditev upravičenosti do DNO in DPP pomeni takšno primerno prilagoditev, ki tako otrokom z določenimi posebnimi potrebami (oz. invalidnostmi) kot njihovim staršem (oz. skrbnikom) omogoča pomoč za enako uresničevanje pravic pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb teh otrok. Izključevanje ene skupine otrok s posebnimi potrebami, ki niso slepi, v

[6] Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1), Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 - ZUJF, 90/12, 41/17 - ZOPOPP, 200/20 – ZOOMTVI.
[7] Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1), Uradni list RS, št. 26/14, 90/15 - ZIUPTD, 90/15, 69/15, 75/17 - ZIUPTD-A, 75/17 - ZUPJS-G, 14/18, 64/18, 46/19, 81/19, 49/20 - ZIUZEOP, 203/20 - ZIUPOPDVE, 158/20, 92/21.
[8] Republika Slovenija GOV.SI, Pravice za otroke, ki potrebujejo posebno nego; dostopno na spletni strani: https://www.gov.si/teme/pravice-za-otroke-ki-potrebujejo-posebno-nego/.
[9] Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI), Uradni list RS, št. 94/10, 50/14, 32/17.

primerjavi z drugo skupino (slepimi otroki) pa lahko dejansko predstavlja neenako preprečevanje posredne diskriminacije slepih in videčih otrok s posebnimi potrebami, ki potrebujejo posebno nego oz. pomoč za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb. V primerjavi s slepimi otroki, so takšni videči otroci lahko dejansko neposredno diskriminirani.

Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb (prvi odstavek 6. člena ZVarD).

V konkretnem primeru skupini primerjave predstavljata slepi otroci in videči otroci z invalidnostmi. Vzpostavljeni skupini primerjave sta v medsebojno primerljivem položaju, saj pripadniki obojih potrebujejo pomoč druge oz. tretje osebe za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb. Temu stališču pritrjuje tudi Varuh človekovih pravic, ki ocenjuje, da so potrebe teh različnih kategorij med seboj primerljive, saj vse izhajajo iz nujnosti pomoči tretje osebe za opravljanje temeljnih ali podpornih dnevnih opravil, pri čemer pa so kriteriji, merila, pogoji in višina te pomoči oziroma dodatka zelo različno urejeni.[10]

Zagovornik je nadalje raziskoval, kakšni so razlogi za posebno ureditev upravičenosti do DPP za slepe otroke in manko te ureditve za preostale otroke, ki do DPP (po ZPIZ-2) niso upravičeni. Zagovornik izhajajoč iz odgovora predmetnega ministrstva ocenjuje, da ni mogoče prepoznati jasnega cilja takšne ureditve, zato ga zakonodajalec v tem kontekstu očitno tudi ne more upravičiti. Glede na to, da legitimen cilj obravnavane ureditve, ki izpušča videče otroke z invalidnostmi, ni bil jasno izkazan, Zagovornik ni opravil nadaljnjega testa sorazmernosti sredstev za doseganje tega cilja, saj je predpogoj za opravljanje tega testa prav izkazan obstoj takšnega cilja. S tem pa je Zagovornik ugotovil, da v predmetni zadevi ni potrjen obstoj izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije.

Dodatno dilemo prinaša zakon, preko katerega je pravica do DPP umeščena v slovensko zakonodajo. DPP naj namreč po svoji osnovni karakteristiki ne bi bil namenjen osebam, ki so mlajše od 18. let (če niso delovno aktivne ali upravičene do družinske pokojnine).[11] Če pa je to vendarle mogoče – in obravnavana pravna ureditev po petem odstavku 100. člena ZPIZ-2 omogoča prav to –, bi takšna ureditev morala biti nediskriminatorna. Da se pravice (mladoletnih) otrok, kakršna je upravičenost do DPP, urejajo v ZPIZ-2, je tako ali tako »unikum v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja«, ki sicer drugih pravic za posameznike, ki niso vključeni v to zavarovanje, ne ureja. Kot je opozorilo MDDSZ,[12] gre za pravno anomalijo. Vendar pa to z vidika položaja otrok s posebnimi potrebami ni bistveno. Bistveno je, ali je pravica uveljavljena pod nediskriminatornimi pogoji.

Zagovornik je zato sklepno ocenil, da je peti odstavek 100. člena ZPIZ-2 diskriminatoren do vseh videčih mladoletnih oseb, ki so zdravstveno zavarovane po drugih zavarovancih zavoda ali upokojencih in ki prav tako kot slepe osebe potrebujejo za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb pomoč druge osebe ter bi zato lahko bile upravičene do DPP. **Pri tem je upošteval, da so starši enih in drugih otrok lahko upravičeni do DNO, da pa zgolj ta dodatek očitno ne zadostuje za kritje stroškov, povezanih z izvajanjem posebne nege in varstva oz. njuno omogočanje s pomočjo tudi drugih ponudnikov tovrstnih storitev (pomoč družini na domu – s strani tretjih oseb). V konkretnem primeru je bistveno, kot je poudaril že Varuh človekovih pravic, da se za otroke s posebnimi potrebami, ki niso slepi, vendar pa za opravljanje temeljnih ali podpornih dnevnih opravil, prav tako potrebujejo pomoč tretje osebe, (morebitna druga) primerljiva pravica ne zagotavlja.[13] Prav primerjava potreb ene in druge skupine otrok ter stroškov za njihovo zadovoljevanje – ne glede na različne diagnoze (invalidnosti) – kaže na neupravičenost ekskluzivistične ureditve upravičenosti do DPP po petem odstavku 100. člena ZPIZ-2 za zgolj slepe otroke. Pri upravičenosti do primernih prilagoditev je potrebno izhajati iz konkretnih**

[10] Republika Slovenija, Varuh človekovih pravic, Otroci – Otroci s posebnimi potrebami, zadeva 21.4-8/2019; dostopno na spletni strani: https://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2020/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/25-otroci/.

[11] O tem pričata določbi o upravičencih do DPP po 99. in 100. členu ZPIZ-2, ki so uživalci pokojnin oz. aktivni zavarovanci ZPIZ. To pa navadno niso otroci.

[12] Dopis Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti št. 070-57/2021-3 z dne 23. 6. 2021.

[13] Tako tudi Varuh Človekovih pravic: »**Ob upoštevanju, da se za otroke s posebnimi potrebami, ki niso slepi, vendar pa za opravljanje temeljnih ali podpornih dnevnih opravil prav tako potrebujejo pomoč tretje osebe, primerljiva pravica ne zagotavlja, je Varuh ugotovil kršitev načela enakosti v povezavi s prvim odstavkom 52. člena Ustave RS (pravice invalidov).**« Glej op. št. 11.

potreb, ki jih imajo posamezniki z invalidnostmi zaradi svoje diagnoze in ne izključno iz diagnoze same.

Tudi MDDSZ je v svojem odgovoru Zagovorniku izrazilo mnenje, da morajo biti posamezniki, ki potrebujejo za opravljanje osnovnih življenjskih potreb pomoč druge (oz. tretje) osebe, obravnavani enako, in sicer zgolj v odvisnosti od take potrebe in ne glede na to, kaj na to potrebo vpliva, torej neodvisno od tega, ali je pri osebi podana (določena) invalidnost ali ne. Ob tem ste še navedli, da MDDSZ ne vidi zakonodajno ustreznih rešitev, na podlagi katerih bi tudi preostale otroke, ki potrebujejo za opravljanje osnovnih življenjskih potreb pomoč druge (oz. tretje) osebe, vključili med upravičence do DPP po ZPIZ-2. Kot bistven argument za to je navedeno prav dejstvo, da ne gre za zavarovance oz. uživalce pravic iz sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja (razen v primeru, ko je bila pred polnoletnostjo oseba že aktivna in pridobi DPP), ter da je (oz. bi bilo) zato urejanje pravice do DPP v okviru tega sistema neustrezna.

Očitno je, da so na obravnavanem področju potrebne zakonodajne spremembe. **Pravna ureditev, ki ne bi bila diskriminatorna, bi morala DPP omogočati vsem, ki ga potrebujejo – tako slepim kot videčim in slabovidnim otrokom s posebnimi potrebami, ki so zaradi svojih oviranosti odvisni od tuje nege in pomoči za opravljanje večine ali vseh svojih osnovnih življenjskih potreb. Takšno pravno ureditev bi moral zagotoviti zakonodajalec. Če to ne bi bilo mogoče z ustrezno spremembo obravnavane določbe ZPIZ-2, kot je opozorilo MDDSZ, pa bi bilo treba spremeniti oz. ustrezno dopolniti ZSDP-1 o DNO. Po možnosti tako, da bi bili starši, ki imajo veliko stroškov z varstvom in nego določenega otroka zaradi njegove invalidnosti, vendar pa ta ne more biti obenem upravičen do DPP (ker je mlajši od 18 let in ni slep), upravičeni do ustrezno povišanega zneska DNO (ki bi predstavljal ekvivalent seštevka zdajšnjega DNO in DPP, če bi bil otrok do slednjega lahko upravičen glede na svoje potrebe). Če pa tudi to ne bi bilo mogoče, bi moral zakonodajalec kako drugače ustrezno zapolniti pravno praznino, zaradi katere so v primerjavi s slepimi otroki njihovi slabovidni vrstniki ter videči otroci s posebnimi potrebami, ki potrebujejo primerljivo pomoč in postrežbo, diskriminirani.**

Zagovornik na tem mestu dodaja, da tega priporočila in pripadajoče ocene diskriminatornosti predpisa v nobenem primeru ni mogoče razlagati na način, naj se sporna ureditev DPP odvzame vsem otrokom z invalidnostmi. Finančna pomoč otrokom z invalidnostmi oz. njihovim družinam zanje je nujno potrebna. Ureditev je potrebno dopolniti in razširiti v okviru ustavno zagotovljenega varstva oseb z invalidnostmi ter posebnega varstva otrok.